

Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković
Obraćanje na skupu Dan parlamentarizma
Pogorica, 31. oktobar 2018.

Uvaženi poslanici,
Predsjedniče Brajoviću,
Poštovani predstavnici diplomatskog kora,
Dame i gospodo,

Ako se saglasimo da je istorija parlamentarizma zapravo istorija demokratije jednog društva, onda s pravom možemo zaključiti da je 31. oktobra 1906. godine datum rađanja demokratije u Crnoj Gori.

Iako je tokom XIX, a posebno s početka XX vijeka, stanje u zemlji tražilo čvrstu vlast, oličenu u ličnosti vladike, pa kasnije knjaza, sveukupni društveni napredak nametnuo je drugačije političke poglede.

Knjaz i suveren svjesno je ograničio svoju vlast, dajući Parlamentu ne samo ustavnu poziciju, nego i potrebno mjesto u političkoj hijerarhiji, na kojem će mu pozavidjeti tradicionalne i potvrđene demokratije tadašnje Evrope.

Zbog toga je donošenje prvog Ustava u Crnoj Gori važan trenutak, a uvođenje parlamentarizma bitan činilac našeg državnog, kulturnog i ukupnog političkog subjektiviteta.

Gledajući iz današnje perspektive – tačno jedan vijek, odnosno cijelih stotinu godina – prošlo je između dva istorijska zasjedanja crnogorskog Parlamenta.

Onog 1906, kada se prvi put sastala Narodna skupština na Cetinju, i ovovremenog iz 2006, kada je Skupština Republike Crne Gore donijela Odluku o proglašenju nezavisnosti.

U stoljeću između, svijet je prošao kroz dva najkrvavija rata, a Crna Gora i kroz mnoge druge nedaće i mijene, koje su je i potvrđivale ali i pokušavale poniziti i poništiti, povređujući njeno tradicionalno slobodarsko biće.

Čak i surovo zatiranje imena crnogorskog, na kraju Prvog svjetskog rata, ogrnuto je lažnim plaštom parlamentarizma.

Pod prividom narodne volje, na takozvanoj Podgoričkoj skupštini, izbrisano je ime Crne Gore, a sa njim i crnogorski parlament, kao temelj suvereniteta svake moderne države.

Upravo ovih dana navršiće se sto godina od tog tragičnog događaja.

Svjedoci smo da i danas među nama ima onih koji žele da slave taj datum, veličajući na taj način zapravo nestanak crnogorske države. Iza toga stoji jasna poruka da bi se oni i danas, kad bi im moglo biti, na sličan način obračunali sa crnogorskom državnošću, udarajući prvo u temelje parlamentarizma.

Zato smatram da je odbrana duha parlamentarizma u Crnoj Gori u suštini odbrana državne postojanosti. Nadam se da smo svi zajedno savladali tu demokratsku lekciju – da se država ne

čuva i unapređuje jurišanjem na zgradu Parlamenta, baš kao ni bojkotovanjem parlamentarnog života. Naprotiv!

U tom smislu, i sa ovog mjesta i ovim svečanim povodom, upućujem apel svim akterima političkog života u našoj zemlji da to nikada više ne smetnu s uma.

Dame i gospodo,

Parlament je mjesto koegzistencije različitih političkih kultura, a njegov pluralizam ima sposobnost da raširi naše vidike, obezbjeđujući kvalitet koji nijedan autonomni sistem političke vrijednosti ne može omogućiti prilikom donošenja odluka. A odluke naše Skupštine zajednička su potreba svih građana Crne Gore: Crnogoraca, Srba, Albanaca, Bošnjaka, Muslimana, Hrvata, i svih drugih.

Želim i ovdje da naglasim da je još od 1878, kad je Crna Gora potvrđena kao višenacionalna i multikonfesionalna, položaj manjinskih naroda i njihova puna sloboda uređen sa više senzibiliteta, nego što je to bio slučaj u okruženju, pa i u razvijenim evropskim državama.

To je i tada – svjedoče hroničari toga vremena – visoko uzdizalo međunarodni ugled i poziciju Crne Gore.

Uvaženi poslanici,

Vjerujem da danas odnos izvršne vlasti prema Parlamentu reflektuje odnos Vlade prema građanima. Prema svakom pojedincu, ma kako se zvao i koje vjere ili nacije bio. A taj odnos je odnos uvažavanja, odgovornosti i posvećenosti onome što nam Ustav obezbjeđuje – i u dijelu ovlašćenja, ali i u pogledu odgovornosti.

U istoj mjeri to očekujemo i od Parlamenta, i svakog njegovog poslanika. A prizma kroz koju se prelama vaš odnos prema građanima, izoštrinja je za mjeru odgovornosti koju nosite kao neposredni predstavnici naroda.

Upravo je aktuelnom, 26. sazivu Parlamenta, pripala čast da usvoji Zakon o potvrđivanju Sjevernoatlantskog ugovora – kao svjedočanstvo izvanrednog političkog rezultata koji su postigle prethodne, i dijelom ova Vlada. Taj rezultat došao je nakon dugog perioda značajnih uspjeha u kojima su ojačali država, vladavina prava, i ukupna demokratska svijest crnogorskog društva.

Želim na kraju da ukažem i da će pred crnogorskim parlamentarizmom uskoro biti i novi izazov. Naše poslanike, naime, čekaju mjesta u Evropskom parlamentu, što će nam pripasti kao prvoj narednoj članici Evropske unije. Na taj način Crna Gora će definitivno učvrstiti svoje mjesto u društvu najrazvijenijih evropskih naroda.

Ono mjesto o kojem je sanjala i kada je na ovaj dan prije 112 godina na Cetinju održana prva sjednica crnogorskog Parlamenta.

Hvala vam na pažnji!